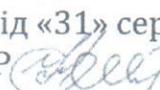

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Вадима Гетьмана

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного обліку і аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Науково-методичною радою Університету
Протокол від «31» серпня 2023 р. №1
Голова НМР **Анатолій КОЛОТ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Облік міжнародних операцій»

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	051 «Економіка»
освітня програма	Міжнародний облік і аналіз
тип дисципліни	Обов'язкова

ПОГОДЖЕНО:

Керівник проєктної групи/
Гарант освітньо-професійної програми

Оксана ГАЛЕНКО

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою міжнародного обліку і аудиту
протокол від 28.08.2023 р. № 1

Завідувач кафедри

Оксана ГАЛЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Начальник навчально-методичного відділу
забезпечення якості освіти та акредитації

Тетяна ФРОЛОВА

Київ – 2023

Розробники: Лук'яненко Любов Іванівна,
кандидат економічних наук, професор
професор кафедри міжнародного обліку і аудиту.
email: lukyankenko.lubov@gmail.com
Козак Вадим Григорович,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту.
email: imexport_ua@ukr.net

Форма навчання —	очна (денна)
Семестр —	2
Кількість кредитів ECTS —	4
Форма підсумкового контролю —	залік
Мова викладання	українська

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	8
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та організація обліку міжнародних операцій на підприємствах України	8
Тема 2. Основні положення договорів (контрактів) у зовнішньоекономічній діяльності.....	8
Тема 3. Іноземна валюта та розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності.....	8
Тема 4. Облік операцій з імпорту	9
Тема 5. Облік операцій з експорту.....	9
Тема 6. Облік товарообмінних (бартерних) операцій.....	9
Тема 7. Облік операцій з переробки (операцій з давальницької сировиною)	9
Тема 8. Облік специфічних міжнародних операцій.....	9
3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	10
4. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	11
4.1. Основна література	11
4.2. Додаткова література	11
4.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси	12

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Облік міжнародних операцій» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Анотація навчальної дисципліни:

Облік міжнародних операцій – це сукупність принципів, методів, форм, прийомів бухгалтерського обліку міжнародних операцій. Він має всебічно і повно охоплювати форми і види міжнародної економічної діяльності, бути адаптованим до системи управління підприємств різних галузей та форм власності, включаючи податкове планування, аналіз, внутрішній та зовнішній аудит, фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Міждисциплінарні зв'язки робочої програми навчальної дисципліни: облік міжнародних операцій як навчальна дисципліна інтегрує велику кількість базових понять та прийомів загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін таких, як: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Статистика», «Бухгалтерський облік» («Екаунтинг»), «Міжнародна економіка», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна торгівля», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Фінанси міжнародних корпорацій».

Мета вивчення дисципліни – допомогти майбутнім фахівцям опанувати теорію і практику ведення обліку міжнародних операцій на підприємствах різних форм власності.

Завдання (навчальні цілі) дисципліни – навчити студентів правильно і раціонально організувати на підприємствах облік міжнародних операцій на підставі використання прогресивних форм та національних положень (стандартів) його ведення; прищепити фахівцям вміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності. Це необхідно для прийняття своєчасних і грамотних фінансово-економічних рішень, повсякденного контролю за доходами і витратами, попередження банкрутства підприємства.

Предметом дисципліни є розрахунки, операції з експорту та імпорту, бартерні та з переробки, відряджень за кордон тощо.

Об'єктом дисципліни є господарські засоби, джерела їх утворення та господарські процеси, до яких відносяться:

- розрахунки;
- операції з експорту;
- операції з імпорту;
- бартерні операції;
- операції з переробки;
- операції з відрядження за кордон;
- тощо.

Кожен з видів цих операцій має свої складові та специфіку, які розглядаються у процесі вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Облік міжнародних операцій» ґрунтується на використанні інноваційних навчальних технологій. Викладення лекційного матеріалу передбачає проведення проблемних лекцій та розгляд окремих дискусійних питань. Також застосовуються ситуаційні завдання, круглі столи, робота в малих творчих групах.

Таблиця 1

Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Облік міжнародних операцій» у відповідності до освітньо-професійної програми «Міжнародний облік і аналіз»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр результату навчання	Результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК2.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 9.	Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, досліджень та економіко - математичного моделювання та прогнозування.
		ПРН 10.	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально - економічних дослідженнях та в управлінні соціально - економічними системами.
ЗК6.	Здатність розробляти та управляти проєктами.	ПРН 15.	Організовувати розробку та реалізацію соціально - економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК7.	Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.	ПРН 7.	Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

Таблиця 2

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною «Облік міжнародних операцій»

Компетентності		Результати навчання			
		Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК2.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.	+	+		
ЗК6.	Здатність розробляти та управляти проєктами.			+	+
СК7	Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.	+	+		+

Засвоєні студентами знання та набуті під час вивчення даної дисципліни навички є основою для здійснення практичної діяльності у сфері обліку та аналізу міжнародних операцій, внутрішнього та зовнішнього аудиту.

Досягненню мети та ефективній реалізації завдань вивчення дисципліни підпорядкована логіка її викладання, структура і зміст.

Таблиця 3

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» у відповідності до програмних результатів

Шифр РН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики/ форми оцінювання
ПРН 7	Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.	Лекція. Активні неімітаційні методи навчання: тестування, експрес-опитування Активні імітаційні методи навчання: робота в малих групах, вирішення конкретних задач та ситуацій, Case study, розв'язок модельованого завдання, аналітична доповідь. Самостійна та індивідуальна робота, презентація, семінарське заняття, дискусія	1. Усне (теоретичне) опитування. 2. Відповідь на проблемні запитання. 3. Перевірка виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних та командних завдань. 4. Участь у дискусії та за її результатами самооцінювання та взаємооцінювання учасників. 5. Контрольна (модульна) робота. 6. Залік.
ПРН 9	Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, досліджень та економіко - математичного моделювання та прогнозування.	Лекція. Активні неімітаційні методи навчання: дискусія; тестування. Активні імітаційні методи навчання: аналітична доповідь, робота в малих групах, вирішення конкретних задач та ситуацій, Case study, розв'язок модельованого завдання, порівняльний аналіз (визначення критеріїв, формування порівняльної таблиці), метод аналізу проблеми, метод аналізу типових помилок, метод аналізу колізій, аналітична доповідь. Самостійна та індивідуальна робота, презентація, семінарське	1. Усне (теоретичне) опитування. 2. Відповідь на проблемні запитання. 3. Перевірка виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних та командних завдань. 4. Участь у дискусії та за її результатами самооцінювання та взаємооцінювання учасників. 5. Контрольна (модульна) робота. 6. Залік.

		заняття, аналітична доповідь, дискусія	
ПРН 10	Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване про-грамне забезпечення у соціально - економічних дослідженнях та в управлінні соціально - економічними системами	Лекція. Активні неімітаційні методи навчання: дискусія; тестування. Активні імітаційні методи навчання: аналітичне дослідження, порівняльний аналіз (визначення критеріїв, формування порівняльної таблиці), метод аналізу проблеми, метод аналізу типових помилок, метод аналізу колізій, аналітична доповідь. Самостійна та індивідуальна робота, презентація, семінарське заняття	1. Усне (теоретичне) опитування. 2. Відповідь на проблемні запитання. 3. Перевірка виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних та командних завдань. 4. Участь у дискусії та за її результатами самооцінювання та взаємооцінювання учасників. 5. Реферат/есе. 6. Контрольна (модульна) робота. 7. Залік.
ПРН 15	Організовувати розробку та реалізацію соціально - економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.	Лекція. Активні неімітаційні методи навчання: дискусія; тестування. Активні імітаційні методи навчання: аналітичне дослідження, порівняльний аналіз (визначення критеріїв, формування порівняльної таблиці), метод аналізу проблеми, метод аналізу типових помилок, метод аналізу колізій, аналітична доповідь. Самостійна та індивідуальна робота, презентація, семінарське заняття	1. Усне (теоретичне) опитування. 2. Відповідь на проблемні запитання. 3. Перевірка виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних та командних завдань. 4. Участь у дискусії та за її результатами самооцінювання та взаємооцінювання учасників. 5. Реферат/есе. 6. Контрольна (модульна) робота. 7. Залік.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					CP*
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Л*		С*	І*	ПК*		
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Зовнішньоекономічних діяльність та організація обліку міжнародних операцій.	12	2	2	1		12
Тема 2. Основні положення договорів (контрактів) у зовнішньоекономічній діяльності	10	2	2	1		12
Тема 3. Іноземна валюта та розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності	18	2	2	1		10
Тема 4. Облік операцій з імпорту	18	2	2	1		10
Тема 5. Облік операцій з експорту	18	2	2	1		10
Тема 6. Облік міжнародних операцій міни(бартерних товарообмінних)	10	2	2	1		6
Тема 7. Облік міжнародних операцій толлінгу(операції з давальницькою сировиною)	10	2	2	1		6
Тема 8. Облік специфічних міжнародних операцій	24	2	2	1		14
Усього годин	120	16	16	8		80
Підсумковий контроль:залік						

* Л – лекції; С – семінарські заняття; К – контактні заняття; І – індивідуальні заняття; CP – самостійна робота, ПК* – підсумковий контроль.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ**Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та організація обліку міжнародних операцій на підприємствах України**

Зовнішньоекономічна діяльність: економічна сутність і принципи.

Здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Особливості організації обліку міжнародних операцій.

Тема 2. Основні положення договорів (контрактів) у зовнішньоекономічній діяльності

Зовнішньоекономічні договори (контракти): юридична сутність і види.

Ціни і вартість у міжнародних операціях.

Розмежування витрат згідно умов ІНКОТЕРМС.

Тема 3. Іноземна валюта та розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності

Іноземна валюта: економічна сутність і види.

Документальне оформлення та облік операцій з іноземною валютою.

Курсові різниці.

Розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності.

поточного контролю. Термін ліквідації академічної заборгованості для таких осіб встановлюється згідно з графіком навчального процесу.

Структура підсумкової оцінки за формою підсумкового контролю «залік» наведена в табл. 2.

Таблиця 2

**Структура підсумкової оцінки за накопичувальною системою з навчальної дисципліни «Облік міжнародних операцій»
(форма підсумкового контролю – залік)**

Види навчальної діяльності здобувача	Розподіл балів за формами навчання
	Очна (денна)
Робота на навчальних заняттях (семінарських, практичних)	30 балів
Виконання контрольних (модульних) робіт	2 × 5 балів = 10 балів*
Виконання та захист індивідуальних завдань самостійної (командної) роботи (за вибором здобувача)	2 × 5 балів = 10 балів**
Представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача: 1. Участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах. 2. Публікація наукових статей, тез доповіді на конференції	Додаткові (заохочувальні) бали (до 10 балів)
Виконання підсумкової контрольної роботи	50 балів
Кількість балів за результатами поточного контролю	100 балів
Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни	100 балів

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 2-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку (табл. 3).

Таблиця 3

100-бальна шкала	Оцінка при підсумковому контролі у формі заліку	Шкала ECTS
	90 – 100	
80 – 89	B	
70 – 79	C	
66 – 69	D	
60 – 65	E	
21 – 59	не зараховано з можливістю перескладання	FX
0 – 20	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	F

3.2. Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Облік міжнародних операцій»

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі *академічної мобільності* (навчання в інших Університетах України або світу) відповідно до Положення про включене навчання і навчання за програмами Європейського Союзу студентів Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана у закордонних вищих навчальних закладах, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Київський національний економічний університет імені

Вадима Гетьмана, Положення про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана.

Здобувачі вищої освіти мають право на *визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті* (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науководослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) в обсязі, що **загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів**, передбачених освітньою програмою: **у межах навчального року на другому (магістерському) рівні вищої освіти – не більше 5 кредитів.**

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання в Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, отриманих здобувачами у неформальній та інформальній освіті».

Перезарахування та визнання результатів навчання відбувається за умови підтвердження здобувачем отриманої оцінки з подібної навчальної дисципліни або індивідуальних завдань з карти навчальної роботи здобувача (назва навчальної дисципліни, вид індивідуальної роботи, кількість годин, отримана оцінка тощо) випискою з навчального плану іншого ЗВО.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

4.1. Основна література

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII.
2. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. № 93/96.
3. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.1998 р. № 351-XIV ВР.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 р. № 2374-III ВР.
5. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 р.
6. Конвенція ООН про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів від 22.12.1986 р.
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI.
8. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 06.09.2001 р. № 201.
9. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995 р. № 88.
10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків та Інструкції про його застосування» від 30.11 1999 р. № 291.

11. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової Палати: Правила Інкотермс у редакції 2000 р. *2020 р*
12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
13. Постанова Кабінету міністрів України та Національного банку України «Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті» від 21.06.1995 р. № 444. *зі статистичними*
14. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах» від 12.11.2003 р. № 492.
15. Положення (стандарты) бухгалтерського обліку 1—25.
16. Облік міжнародних операцій: Підручник / Ю. А. Кузьмінський, В. Г. Козак, Л. І. Лук'яненко, О. В. Небильцова; За заг. ред. проф. Ю. А. Кузьмінського. – К.: КНЕУ, 2006. - 336 с.

4.2. Додаткова література

1. Лукашова І. О., Головащенко О. М. Бухгалтерський облік зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник для студентів денного і заочного відділень спеціальностей «Облік і аудит» та Міжнародна економіка». – Львів: Магнолія 2006, 2009. – 288 с.
2. Мазуренко В. І., Стаканов Р.Д. Облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Навчальний посібник. – К. ТОВ, 2011. – 188 с.
3. Небильцова В. М., Небильцова О. В., Овдій О. В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2007. – 256 с.
4. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / [М. Ф. Огійчук, В. Г. Шандурська, М. І. Беленкова та ін.]; – К.: Алерта, 2009. – 332 с.

4.3. Дистанційні курси та інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання фінансових послуг [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssms.gov.ua/>
- Офіційний Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.uaib.com.ua/>

Тема 4. Облік операцій з імпорту

Імпорту: економічна сутність і види. Оподаткування операцій з імпорту.

Документальне оформлення та облік операцій з імпорту.

Документальне оформлення та облік операцій з векселями, виданими в іноземній валюті.

Тема 5. Облік операцій з експорту

Експорт: економічна сутність і види. Оподаткування операцій з експорту.

Документальне оформлення та облік операцій з експорту.

Документальне оформлення та облік операцій з векселями, одержаними в іноземній валюті.

Тема 6. Облік товарообмінних (бартерних) операцій

Товарообмінні (бартерні) операції: економічна сутність і види. Оподаткування товарообмінних операцій.

Документальне оформлення та облік товарообмінних (бартерних) операцій.

Тема 7. Облік операцій з переробки (операції з давальницькою сировиною)

Давальницька сировина: економічна сутність і види. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

Документальне оформлення та облік операцій з давальницькою сировиною.

Тема 8. Облік специфічних зовнішньоекономічних операцій

Облік розрахунків з підзвітними особами.

Облік операцій з реекспорту та реімпорту.

Облік операцій комісії (консигнації).

Облік гуманітарної допомоги.

Облік фінансових інвестицій за кордон.

Облік власного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями.

Облік кредитів банків в іноземній валюті.

Облік орендних операцій.

Перевірка підприємства контролюючими органами.

3. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

3.1. Порядок поточного і підсумкового оцінювання результатів навчальної діяльності студентів з дисципліни «Облік міжнародних операцій»

Оцінювання рівня знань здобувачів здійснюється за результатами поточного контролю (залік). Завдання поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Всі об'єкти поточного контролю знань здобувачів з даної дисципліни поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які всі здобувачі

повинні виконати обов'язково під час опанування даної дисципліни. До вибіркового належать альтернативні завдання, серед яких кожен здобувач може вибрати завдання на власний розсуд з тим, щоб набрати необхідну кількість балів поточного контролю.

При поточному контролі результатів навчання здобувачів оцінюванню підлягає виконання ними:

- завдань під час навчальних занять;
- контрольних (модульних) робіт;
- індивідуальних завдань самостійної роботи;
- підсумкової контрольної роботи.

Навчальні заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських (практичних) занять, а також передбачено тренінг – апробація PBL-методу (проблемно-орієнтованого навчання) при проведенні досліджень щодо управління фінансами міжнародних корпорацій.

Контрольна (модульна) робота здійснюється 2 рази на семестр у системі Moodle за відповідними темами навчальної дисципліни, кожен з яких оцінюється від 0 до 5 балів. Завдання для проведення контрольної (модульної) роботи включають у себе вирішення тестових завдань.

Самостійна робота здобувачів передбачає виконання різних видів індивідуальних (командних) завдань (за вибором здобувача) у вигляді завдань до окремих тем або комплексних самостійних робіт з кількох тем з використанням реального матеріалу та його презентацією.

Підсумкова контрольна робота виконується здобувачами на останньому / передостанньому навчальному занятті. НПП завчасно попереджає здобувачів про особливості проведення (терміни, форма, тощо) підсумкової контрольної роботи.

Здобувача НЕ допускають до виконання підсумкової контрольної роботи за таких умов:

– за результатами поточного контролю здобувач набрав від 0 до 20 балів (включно);

– здобувач пропустив більш як 50% практичних (семінарських) занять, не відпрацювавши їх до виконання підсумкової контрольної роботи – **для денної форми навчання.**

Загальна підсумкова оцінка вивчення навчальної дисципліни з підсумковим контролем у формі заліку **визначається як сума балів за результатами поточного контролю:**

– роботи на семінарських (практичних) заняттях, контрольних (модульних) робіт та індивідуальних завдань для самостійного опрацювання здобувача (до 50 балів);

– виконання здобувачем підсумкової контрольної роботи (до 50 балів).

Здобувач, який за результатом підсумкового контролю у формі заліку набрав **від 21-59 балів (включно)**, після додаткової самостійної підготовки має право перескласти залік.

Перескладання заліку з навчальної дисципліни **дозволяється не більше двох разів**: один раз НПП, який викладав відповідну навчальну дисципліну, другий – комісії з двох НПП відповідної кафедри. В обох випадках загального підсумкового оцінювання результатів навчання цих здобувачів враховується результат їх